

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	7
İÇİNDEKİLER.....	9
KISALTMALAR.....	19
GİRİŞ.....	21
§ 1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE KONUNUN SINIRLANDIRILMASI.....	21
§ 2. KONUNUN İNCELENME YÖNTEMİ.....	23

BİRİNCİ BÖLÜM İNSANSIZ HAVA ARACI

§ 1. TANIM.....	25
I. ÖĞRETİDEKİ TANIMLAR.....	25
II. HUKUKİ DÜZENLEMELERDE YER ALAN TANIMLAR.....	26
1. Uluslararası Hukuki Düzenlemelerdeki Tanımlar.....	26
A. Milletlerarası Sivil Havacılık Anlaşması.....	26
B. Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü Model Tüzükleri.....	27
C. Avrupa Komisyonu 2019/945 Sayılı İnsansız Hava Aracı Sistemleri ve İnsansız Hava Aracı Sistemlerinin Üçüncü Ülke Operatörlerine İlişkin Tüzük.....	27
2. Türk Mevzuatındaki Tanım.....	27
§ 2. TARİHİ GELİŞİM.....	28
I. ANTİK DÖNEM.....	28
II. 19. YÜZYIL.....	29
III. 20. YÜZYIL VE SONRASI.....	31
1. Askerî Kullanımlar.....	31
2. Sivil Kullanımlar.....	33
§ 3. KULLANIM ALANLARI.....	34
I. MEVCUT DURUM.....	34
1. Acil Durum ve Afet Yönetimi ile Arama-Kurtarma Faaliyetleri.....	35

2. Dağıtım Hizmetleri	36
3. Doğanın Korunması	36
4. Eğitim	37
5. Kontrol ve Denetleme	38
6. Meteoroloji.....	38
7. Sağlık	39
8. Film Yapımı ve Yayıncılık.....	40
9. Tarım	40
10. Trafik	42
II. GELECEĞE YÖNELİK BEKLENTİLER.....	42
§ 4. TEMEL KAVRAMLAR	44
I. İNSANSIZ HAVA ARACI SİSTEMİ	44
1. Tanımı.....	44
2. Unsurlar	45
A. İnsansız Hava Aracı.....	45
B. Faydalı Yük	45
C. Kontrol İstasyonu	46
D. Kontrol Bağı.....	47
E. Yer Destek Donanımı.....	48
II. İNSANSIZ HAVA ARACI EKİBİ	48
1. Görev Sorumlusu.....	48
2. İnsansız Hava Aracı Pilotu	49
3. İnsansız Hava Aracı Gözlemcisi	49
4. Faydalı Yük Operatörü.....	50
5. Hava Sahası Gözlemcisi	50
6. Diğer Görevliler	50
III. FAALİYET BİÇİMLERİ	50
1. Görsel Görüş Hattı	50
2. Görüş Hattı Dışı.....	51
IV. UÇUŞ BÖLGELERİ	51
1. Serbest Bölge	51
2. İzne Tabi Bölge.....	52
3. Özel İzne Tabi Bölge	52
4. Uçuşa Yasak Bölge	53

§ 5. SINIFLANDIRMA	53
I. KLASİK SINIFLANDIRMA.....	53
1. Sabit Kanatlı İnsansız Hava Araçları.....	54
2. Döner Kanatlı İnsansız Hava Araçları.....	54
3. Çırpan Kanatlı İnsansız Hava Araçları.....	54
4. Keşif Balonları.....	55
5. Hibrit/Değiştirilebilir Tasarımlar.....	55
II. İRTİFA KAPASİTESİ VE HAVADA KALMA SÜRESİNE GÖRE SINIFLANDIRMA.....	55
1. Yüksek İrtifada Uzun Süre Kalabilen İnsansız Hava Araçları.....	55
2. Orta İrtifada Uzun Süre Kalabilen İnsansız Hava Araçları.....	56
3. Taktik/Orta Menzilli İnsansız Hava Araçları.....	56
4. Yakın Menzilli İnsansız Hava Araçları.....	57
5. Küçük/Mini/Organik İnsansız Hava Araçları.....	57
6. Mikro İnsansız Hava Araçları.....	58
7. Nano İnsansız Hava Araçları.....	58
III. KONTROL EDİLME ŞEKİLLERİNE GÖRE SINIFLANDIRMA.....	59
1. Uzaktan Kontrol Edilebilen İnsansız Hava Aracı.....	59
2. Yarı Otonom İnsansız Hava Aracı.....	59
3. Tam Otonom İnsansız Hava Aracı.....	59
IV. AZAMI KALKIŞ AĞIRLIKLARINA GÖRE SINIFLANDIRMA.....	60
1. İnsansız Hava Aracı 0.....	60
2. İnsansız Hava Aracı 1.....	60
3. İnsansız Hava Aracı 2.....	60
4. İnsansız Hava Aracı 3.....	60
5. Diğer İnsansız Hava Araçları.....	61
V. TAHSİS EDİLİŞ AMACINA GÖRE SINIFLANDIRMA.....	61
1. Devlet İnsansız Hava Aracı.....	61
2. Türk Sivil İnsansız Hava Aracı.....	62
§ 6. HUKUKİ NİTELİK	62
I. EŞYA NİTELİĞİ.....	62
1. Eşya Hukuku Bakımından Eşya Kavramı.....	63
A. Genel Olarak.....	63
B. Çeşitleri.....	65

a. Taşınmaz Eşya ve Taşınır Eşya	65
b. Basit Eşya, Birleşik Eşya ve Birlikte Eşya/Eşya Birliği.....	65
c. Misli Eşya ve Misli Olmayan Eşya	66
ç. Tüketilebilen Eşya ve Tüketilemeyen Eşya	67
d. Bölünebilen Eşya ve Bölünemeyen Eşya	67
e. Sahipli Eşya ve Sahipsiz Eşya.....	68
2. İnsansız Hava Aracının Eşya Niteliği.....	68
3. İnsansız Hava Aracı Sisteminin Eşya Niteliği	68
II. HAVA ARACI NİTELİĞİ	69
1. Türk Sivil Havacılık Kanunu Bakımından Hava Aracı	69
2. İnsansız Hava Aracının Hava Aracı Niteliği.....	71

İKİNCİ BÖLÜM

İNSANSIZ HAVA ARACI İŞLETİLMESİNDEN DOĞAN SORUMLULUK

§ 1. GENEL OLARAK.....	73
I. GENEL OLARAK SORUMLULUK HUKUKU	73
1. Sorumluluk Kavramı ve Gelişimi	73
2. Sorumluluk Sebepleri.....	74
A. Sözleşme	75
B. Kusur	75
C. Kanun Hükmü.....	75
3. Hukuki Sorumluluğun Türleri.....	75
A. Kusur Sorumluluğu	76
B. Kusursuz Sorumluluk.....	76
C. Hukuka Uygun Müdahaleden Doğan Sorumluluk	76
II. İNSANSIZ HAVA ARACI İŞLETİLMESİNDEN DOĞAN SORUMLULUK BAĞLAMINDA DOĞABİLECEĞİ DÜŞÜNÜLEN SORUMLULUK TÜRLERİ.....	77
§ 2. TÜRK SİVİL HAVACILIK KANUNU UYARINCA İNSANSIZ HAVA ARACI İŞLETENİN SORUMLULUĞU	78
I. GENEL OLARAK.....	78
II. İŞLETEN KAVRAMI	81
1. Tanımı.....	81

2. Çeşitleri.....	82
A. Gerçek İşleten.....	83
a. İnsansız Hava Aracını Kendi Adına Bizzat Kullanan.....	83
b. Yardımcıları Marifeti ile İnsansız Hava Aracının Kullanılmasını Sağlayan	84
c. İnsansız Hava Aracının Kullanma Hakkı Kendisinden Elde Edilmiş Olduğu Halde Seferlerin Kontrolünü Elinde Tutan.....	85
B. Farazi İşleten.....	89
3. İnsansız Hava Aracının İşletenin Rızası Olmaksızın Kullanımı.....	92
A. Genel Olarak	92
B. Rızasız Kullananın Tek Başına Sorumlu Olması	93
C. İşletenin Rızasız Kullanan ile Birlikte Sorumlu Olması.....	94
III. SORUMLULUĞUN ŞARTLARI	95
1. İnsansız Hava Aracı	95
2. Zarar	95
A. Tanımı.....	96
B. Çeşitleri.....	97
a. Maddi Zarar.....	97
aa. Genel Olarak.....	97
bb. Çeşitleri.....	99
aaa. Fiili Zarar – Yoksun Kalınan Kâr.....	99
bbb. Kişiyeye Verilen Zarar – Eşyaya Verilen Zarar – Diğer Zararlar	101
ccc. Doğrudan Zarar – Dolaylı Zarar – Yansıma Zarar.....	102
b. Manevi Zarar	104
C. İnsansız Hava Aracı Bağlamında Zararın Görünüm Şekilleri.....	106
3. Zarar Görenin Üçüncü Kişi Olması.....	109
A. Üçüncü Kişi Kavramı.....	109
B. Üçüncü Kişi Sayılmayan Kişiler.....	111
a. İnsansız Hava Aracında Kendisi, Bagajı veya Yüğü Taşınanlar	111
b. İnsansız Hava Aracı Ekibi	114
c. Uçuş Öğrencileri.....	114

4. Uygun İlliyet Bağı.....	115
A. İlliyet Bağı Kavramı.....	115
B. Hukuki İlliyet Teorileri.....	115
a. Genel Olarak.....	115
b. Şart Teorisi.....	116
c. Uygun İlliyet Bağı Teorisi.....	117
C. Sebeplerin Çokluğu.....	118
a. Sebeplerin Toplanması.....	119
aa. Ortak İlliyet.....	119
bb. Yarışan İlliyet.....	119
cc. Seçimlik İlliyet.....	120
b. Birden Çok Sebep Bulunmasına Rağmen Yalnızca Birinin Zararı Meydana Getirmesi.....	121
aa. Farazi/Önüne Geçilen İlliyet.....	121
bb. İlliyet Bağının Kesilmesi.....	122
aaa. Genel Olarak.....	122
bbb. Zarar Görenin Kusuru.....	123
IV. MÜTESELSİL SORUMLULUK.....	125
V. ZAMANAŞIMI.....	126
1. İki Yıllık Nispi Süre.....	126
2. On Yıllık Mutlak Süre.....	127
3. Ceza Zamanaşımı Süresi/Olağanüstü Süre.....	128

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İNSANSIZ HAVA ARACI İŞLETİLMESİNDEN DOĞAN SORUMLULUĞUN SİGORTALANMASI

§ 1. GENEL OLARAK.....	129
§ 2. SİGORTA YAPTIRMA ZORUNLULUĞU.....	131
§ 3. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN TARAFLARI.....	132
§ 4. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN KURULUŞU.....	133
I. MENFAAT.....	133
II. RİZİKO.....	134
III. SİGORTA BEDELİ.....	135
IV. PRİM.....	136

§ 5. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN KAPSAMI.....	137
I. İNSANSIZ HAVA ARACININ İŞLETİLME ŞEKLİ VE SINIFI BAKIMINDAN	137
II. İNSANSIZ HAVA ARACININ BULUNDUĞU YER BAKIMINDAN	138
III. ZARAR GÖREN KİŞİ BAKIMINDAN.....	138
IV. ZARAR GÖREN KİŞİNİN BULUNDUĞU YER BAKIMINDAN.....	139
V. ZARARIN TÜRÜ BAKIMINDAN.....	139
VI. ASGARİ TEMİNAT TUTARI BAKIMINDAN	141
1. Adi İşletilen İnsansız Hava Araçları İçin Asgari Teminat Tutarı.....	142
2. Ticari İşletilen İnsansız Hava Araçları İçin Asgari Teminat Tutarı	142
§ 6. TARAFLARIN YÜKÜMLÜLÜK VE KÜLFETLERİ	142
I. SİGORTACININ YÜKÜMLÜLÜKLERİ	144
1. Aydınlatma Yükümlülüğü.....	144
A. Genel Olarak	144
B. Sözleşme Öncesi Aydınlatma Yükümlülüğü	148
C. Sözleşme Süresi İçinde Aydınlatma Yükümlülüğü	153
2. Poliçe Düzenleme ve Verme Yükümlülüğü	154
3. Rizikoyu Taşıma Yükümlülüğü.....	155
A. Genel Olarak	155
B. Rizikoyu Taşıma Yükümlülüğünün Süresi	156
C. Rizikoyu Taşıma Yükümlülüğünün Kapsamı	159
D. Rizikoyu Taşıma Yükümlülüğünün Hükümleri.....	160
a. Sigorta Tazminatı Ödeme Yükümlülüğü	160
b. Giderleri Ödeme Yükümlülüğü.....	163
4. Hukuki Koruma Yükümlülüğü.....	163
A. Genel Olarak	163
B. Giderleri Ödeme Yükümlülüğü.....	164
C. Sigortacının Yardımları.....	165
II. SİGORTA ETTİRENİN YÜKÜMLÜLÜK VE KÜLFETLERİ	166
1. Prim Ödeme Yükümlülüğü	167
2. Sözleşme Öncesi İhbar Külfeti	170
A. Genel Olarak	170

B. Sözleşme Öncesi İhbar Külfetinin Yerine Getirileceği Zaman ve Kapsamı	170
C. Sözleşme Öncesi İhbar Külfetinin İhlali	171
D. Sözleşme Öncesi İhbar Külfetinin İhhalinin Sonuçları	172
a. İhhalin Rizikonun Gerçekleşmesinden Önce Öğrenilmesi Halinde.....	172
b. İhhalin Rizikonun Gerçekleşmesinden Sonra Öğrenilmesi Halinde.....	174
3. Rizikoyu Ağırlaştırılmama ve Rizikonun Ağırlaşması Halinde Ağırlaşan Rizikoyu İhbar Külfeti	175
A. Genel Olarak	175
B. Riziko Ağırlaşması Kavramı	175
C. Riziko Ağırlaşmasının Gerçekleşme Şekilleri ve Şekline Bağlı Olarak Sigorta Ettirenin Külfetleri.....	177
D. Rizikonun Ağırlaşması Halinde Sigortacının Hakları.....	177
4. Rizikonun Gerçekleştiğini İhbar Etme Külfeti.....	179
5. Bilgi ve Belge Temini ile Araştırma Yapılmasına İzin Verme Külfeti.....	181
6. Zarar Gören Mal ve Zararın Gerçekleştiği Yerde Değişiklik Yapmama Külfeti.....	182
7. Zararı Önleme, Azaltma ve Sigortacının Rücu Haklarını Koruma Külfeti.....	183
A. Genel Olarak	183
B. Zararı Önleme ve Azaltma Külfeti.....	183
C. Sigortacının Rücu Haklarını Koruma Külfeti	185
8. Sözleşmeden Doğan Diğer Külfetler	187
§ 7. SİGORTALININ VE ZARAR GÖRENİN YÜKÜMLÜLÜK VE KÜLFETLERİ	188
I. SİGORTALININ YÜKÜMLÜLÜK VE KÜLFETLERİ.....	188
1. Sorumluluğunu Doğuracak Olayı ve Yöneltilen İstemleri İhbar Külfeti.....	188
2. Sigortacının Halefiyet Hakkını İhlal Etmeme Yükümlülüğü	190
II. ZARAR GÖRENİN KÜLFETLERİ	193
1. Bilgi ve Belge Verme Külfeti.....	193
2. Sigortacının Halefiyet Hakkını İhlal Etmeme Yükümlülüğü	194

§ 8. ZARAR GÖRENİN DOĞRUDAN DAVA HAKKI	194
§ 9. SİGORTA SÖZLEŞMESİNİN SONA ERMESİ	196
I. TARAF İRADELERİYLE SONA ERME.....	197
1. Tarafların Anlaşarak Sona Erdirmesi.....	197
2. Taraflardan Birinin Fesih Hakkını Kullanması.....	197
A. Sigortacının Fesih Hakkını Kullanması.....	197
a. Kısmi Fesih ve Cayma.....	197
b. Sigorta Ettirenin Aczi, İflası veya Sigorta Ettirene Başlatılmış Takibin Semeresiz Kalması.....	198
c. Sigorta Priminin Taksitle Ödeneceğinin Kararlaştırılması Halinde Sonraki Prim Taksitlerinin Ödenmemesi.....	198
d. Rizikonun Ağırlaşması	198
e. Sözleşmeden Doğan Diğer Külfetlerin İhlali.....	199
B. Sigorta Ettirenin Fesih Hakkını Kullanması	199
a. Olağanüstü Haller	199
b. Sigorta Priminin Artırılması	199
c. Kısmi Fesih ve Cayma.....	200
d. Sigortacının Aczi veya Sigortacıya Başlatılmış Takibin Semeresiz Kalması.....	200
II. SÖZLEŞMENİN KENDİLİĞİNDEN SONA ERMESİ	200
1. Sürenin Sona Ermesi.....	200
2. Sigortalanan Menfaatin Yokluğu	201
3. Sigortacının İflası.....	201
§ 10. ZAMANAŞIMI	202
SONUÇ	205
KAYNAKÇA	217